AFGHAN GERMAN ONLINE
http://www.afghan-german.com
http://www.afghan-german.de

افغان جرمن آنلاین

مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد.

پوهندوی آصف بهاند

۲۰۱۹/۰۱/۰۳

مطیع الله تراب،

د ډکو زړونو چیغه

(په پښتو اوسني شعر کې یو نوی باب)

۴

«سپین بغاوت»

(د مطیع الله تراب د شعرونو ټولګه)

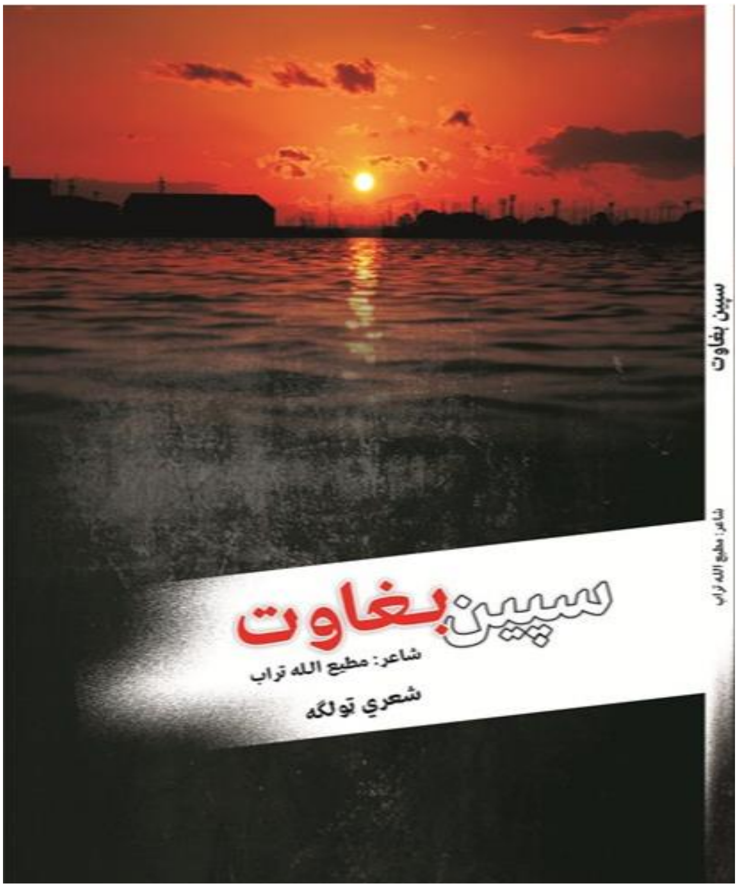

کابله ته د خپل ښایست قاتلان نه پېژنې
په خپل وجود کې د لستوني ماران نه پېژنې

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

کابله زه نور چوپه خوله پاتي کېدلای نه شم
نور خپل وطن کې مهاجر ځانته ویلای نه شم

*****

د سیاست د زهرېله مارانو جنګ کې ښکېل یو
لـه دي هیبته مو لـه خولو نه راوتـلي زړونه

چورلـکي راغللي غدئ لـه کلي بیا تـاو شوي
حیران هر چا په دواړو لاسه کې نیولي زړونه

د مقالي د دې برخي په پیل، د دې خبرې یادول ضروري دي چي: د مقالي په **دریمه** برخه کې د ښاغلي تراب په باب، ما د استاد سیستاني صاحب د خبرو دري متن را اخیستی و. دا زما تقصیر و چي د سیستاني صاحب په فیسبوک پاڼه کې مي د تراب صاحب په باب د دوی د خبرو پښتو متن ته پام نه و شوی. دا د ښاغلي تراب په باب د سیستاني صاحب د خبرو پښتو **متن** دی:

> **« د پښتو اور ژبی شاعر، مطیع الله تراب!**
> **مطیع الله تُراب چي استاد آصف بهاند په حقه «د ډکو زړونو چیغه» نومولی دی زموږ د عصر د شاعرانو یو له نوابغو څخه دی.**
> **څوک نه شي کولای مطیع الله تراب په څو خبرو، کلام یا څو کرښو معرفي کړي، دی باید د خپلو اشعارو د دیکلیمو پر مهال ولیدل شي تر څو د ده د کړیدلي زړه د تناکو سوز او ګداز باندې پوه شي.**
> **هیڅ داسي اوریدونکی به ونه موندل شي چي د تراب د شعر په اوریدلو ئـې احساس راونه پاریږي ان تر دې چي ویښتان ئـې پر ځان ونه دریږي. تراب د خپلو اشعارو د لوستلو پر مهال چي په خپل خوندور کلامي او بیاني فصاحت د اوریدونکي غوږونه تخنوي او له کاغذ پرته د خپلي حافظې په مټ خپل شعري احساس بیانوي، هغه ځپانده سیند ته ورته ښکاري چي د خپل غږ په صلابت غواړي د هیواد پالني او عدالت غوښتني احساسات په متروکو وهي او د انسان په وجود کې د حق غوښتني او په هوښ راتلني احساس په خوځښت راولي او اوریدونکی تر هغه ځایه لوړ بیایي چي غواړي خپله د څپو او توفان پر اوږو سپور شي.**
> **هر ځل چي زه ښاغلی تراب په کومي غونډه کې د خپلو اشعارو د لوستلو پر مهال وینم، نو ځان د متفرقو، په سپکو سپورو رټل سویو، په بمبارد د محکومو او له حقونو د بې برخه شویو کسانو د درد، رنځ، کړاو، خښم، طنز او لغازو په منځ کې وینم چي له نابودی، فقر، او در په درئ څخه ددوی د ژغورني لپاره ئـې بیداری او اتحاد ته رابولي، او تر دې کچې مي پاروي چي زړه مي غواړي خپل پاتي ژوند د تراب په ګامونو کې ځار کړم.»**
>
> (اکادیمسین کاندید محمد اعظم سیستاني)

د تراب د شعرونو یوه ټولګه «سپین بغاوت» نومېږي. د دې مقالي (مطیع الله تراب، د ډکو زړونو چیغه، په پښتو اوسني شعر کي یو نوی باب) په دویمه **برخه** کې د ښاغلي عرفان الله شېرزاد په حواله ما (آصف بهاند) د تراب صاحب د «سپین بغاوت» او نورو شعري ټولګو په باب داسي لیکلي وو:
«د مطیع الله تراب په «سپین بغاوت» نومي ټولګه کې، ښاغلي عرفان الله شېرزاد، د تراب صاحب ډېره لنډه بیوګرافي لیکلې ده او د هغې په ترڅ کې یې د تراب صاحب د نورو شعري ټولګو یادونه هم کړې ده، په دې ډول:

ـ غبار پر هینداره،

ـ للمې ګلونه،

ـ د کاڼي اوبه.»

ما (آصف بهاند) یې تر اوسه پورې د نورو شعري ټولګو په باب څه نه دي لوستي او یوازې یې د «سپین بغاوت» په باب هغومره مالومات وړاندي کوم، چي له بیلابیلو منابعو نه مي ترلاسه کړی دی.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکي په ځیر و لولـئ

دلته د دې خبرې یادول هم اړین ګڼم چې لوستونکي دې د ښاغلي تراب «سپین بغاوت» له یو بل کتاب سره نه مغالطه کوي چې د طالب مشرانو د معرفی له پاره د «د سپین کاروان سرلاري» په نامه خپور شوی دی.

د تراب صاحب د «سپین بغاوت» په پیل کې، د تراب د شعر او شاعرۍ په باب، د راغلو ځینو ښاغلو نظریات، زما د ځینو فرهنګ دوستو یارانو په مرسته تر ما پورې را رسېدلي دي، چې په هغو کې د تراب د شعر او شخصیت په هکله تر ټولو دقیقې او د حساب وړ خبرې د ښاغلي محمد اسمعیل یون خبرې دي. د ده د خبرو په یوه برخه کې داسې راغلي دي:

«... تراب هم د خپلې زماني یو سرې دی، یو بلبل دی، یو فریاد دی او یو غږ دی. دا غږ پر چا ښه لګي، پر چا بد لګي، خو تراب د حقیقت او واقعیت په لټه کې دی. لومړی خپل رب ته په سجود دی او بیا د هغه له مخلوق سره په جګړه دی چې د خپل خالق له حکمونو سرغړاوی کوي...
... پر خلکو د تراب کلام ځکه ښه لګېده چې تراب د خلکو د زړه خبره کوله، ده له هغه چا څخه پوښتنه کوله چې چا ترې پوښتنه نه شوه کولای. د ده دا نظم: «داسې ځوک شته چې دې راغلو نه پوښتنه وکړي؟»
د هر هېوادوال پر ژبه و... د تراب شاعري نه یوازې د ملي او وطني احساساتو څرګندویه ده، بلکې د ده شاعري د ژوند د نورو ټولنیزو او عاطفي خواوو انځورونه هم کوي...
د ده کلام اکثره د غزل او مقیدو نظمونو په کالبونو کې افاده کېږي. تراب خپله، خپل نظم په داسې ښکلي انداز کې لولي چې ځانګړی لذت او قوت لري او د ده خپل ستایل ګڼل کېږي... د تراب په کلام کې ولسي رنګ هم جوت دی، ځینو ځایونو کې لهجوي تاثیرات هم ورڅخه څرګندېږي. په غزل کې هم پخې تجربې او په نظم کې هم. نظمونه یې پر عوامو او غزل یې پر خواصو خپل، خپل تاثیرات لري.
د تراب شاعري له دې کبله خلکو ته خوند ورکوي چې دی د دربار او سرکار مخالف دی، دا دربار او سرکار بیا له اولس سره مخالف دی او تر دې دمه یې له اولس سره پخلاینه نه ده شوې. تراب د ولس همدا درد او همدا پیغام په خپل کلام کې ځای کړی، نو ځکه ولس ته خوند ورکوي. د همدغي ځانګړتیا له مخې، تراب ته له درباره لرې، د ولسي شاعر خطاب کولای شو. تر هغه وخته چې تراب دا حالت په خپل کلام کې ساتي، نو د ولس په زړه کې به ځای لري او که خبره معکوس شوه، نو بیا به د تراب او ولس ترمنځ به همدومره واټن وي، لکه اوس چې د ولس او ولسمشر ترمنځ دی.» (سپین بغاوت، د مقدمې ۷ ــ ۱۱ ام مخ پورې)

د تراب صاحب په «سپین بغاوت» ټولګې کې د راغلو شعرونو دېرې ببلګې، تراب صاحب په خپله په مشاعرو او محفلونو کې، په خپل خاص انداز او سبک سره وړاندې کړې دي چې پر هر لیدونکي او اورېدونکي باندې ځانګړی تاثیر کوي.

کله چې د تراب شعرونه ولوستل شي یا واورېدل شي، دراک خلک په دې پوهېږي چې د تراب د شعر ژبه ډېره آهنګینه ده او د آهنګین شعر تاثیر تر عادي شعر څو چنده ډېر وي او بیا په کوم احساس او انداز یې چې دی په خپله اوروي او وړاندې کوي یې، شعر ته بل احساس او بله ژبه ورببښي.

په «سپین بغاوت» کې د اوسنی زماني ډېر ترخه حقایق د شعر په قالب کې د یوه تیره تیغ په ډول وړاندې شوي دي. د «سپین بغاوت» په مخکاته غونده کې چې د «ملي تحریک» په نوښت جوړه شوې وه، ګڼو شاعرانو، فرهنګیانو او د تراب د شعر مینه والو ګډون کړی و. په دې غونده کې ښاغلي اسمعیل یون هم خبرې کړې دي. ده د خپلو خبرو په ترڅ کې د تراب د یادې شعري ټولګې (سپین بغاوت) په باب داسې ویلي دي:

«تراب د خپلې ټولنې له منفي واقعیتونو پرده پورته کوي، پر هغو زورېږي او په خپل کلام کې داسې پیغامونه انتقالوي، چې کېدای شي هغوی ته په پام سره د یادو ټولنیزو رنځونو د درملنې له پاره یوه نسخه وګڼل شي...»

د دې برخې د پای له پاره مې د تراب دغه بیتونه غوره کړي دي:

چا پـه قـلـم چا پــه خـنـجـر بـانـدې وهـلي زړونه
چـا پــه کـونـداغ چـا په ټـوپک باندې ویشتلي زړونه

پـه ګـوړه مـرو زمـوږه زهـرو ته حاجت نه شته دی
مــوږه پـه یــو خــوږه خبر بـــانـدې بـایللي زړونه

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

زمـا نـه دوه زړونـه ورک شـوي زمـا دوه بـــچي وو
کـه چا وي چيـرته پر دې لار کې مـونـدلي زړونه

ګټـه تـاوان و سر او مـــال مې وو پـه مـخکې ايښـي
پس لـــه هـغــې نـــه موږ د دې خلـکو ګټلي زړونه

چـورلـکې راغللي غدۍ لـه کلي بـيـا را تاو شوې
حيـران هـر چا پـه دواړو لاسه کې نيـولي زړونه

د سياست د زهـريلــه مـارانـو جنـګ کي ښکېل يـو
لــه دې هيـبتـه مـو لـــه خـولو نـه راوتلي زړونه

د دريمې برخې پای

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولــئ